

העם

ליל מנוחה

אם להאמין לסופר הארץ, הרי סובלת תל-אביב מצרה חדשה, שאינה מניחה לאזרחיה לישון שנת ישרים. מליוני צרצרים מתעופפים בחלל העיר (או בדמיון הסופר) בלילות, מקיפים בשישוף כנפיהם, שאון מחריש אוזניים. מזוינים במקלות ולבושים בפיגמות יצא צבא האזרחים להכות באויב ולהיאבק על שנתו. אולם הצרצרים לא היו היחידים שהנידו שינה מעיני האזרח המודאג. לא פחות הדאיגו אותו השמועות שנופצו לפתע באלף מקומות שונים, כאילו עומרת הממשלה להחרים 40% מכסף האזרח. היו רק שני הסברים למבול פתאומי זה של שמועות אחריות: (א) הן נכונות, (ב) הן הופצו על ידי ממשלת השוק השחור, כדי להניע את האזרחים לבבון מיד את כספם המזומן, להעלות בכך מחיר הזהב שירד פלאים בחצי השנה האחרון, גרם להפסד יום עצומים למחזיקיו.

לשאר האזרחים, שאין להם כסף בבנק או זהב בארון, ואשר גם מכת הצרצרים המסתוריים פסחה עליהם, היה מיבחר גדול נוסף של דאגות, לפי היעם והנטיה האישית: מבול האסונות, בכל רחבי הארץ, התנפלות העולים החדשים על המשטרה ליד חדרה והפגנות עולים בכל רחבי המדינה, הריב הפנימי בשתי מפלגות חשובות (מפ"ם והפועל-המזרחי) וחר סר ממשלה בעל-רוב. אם בכל זאת ישן האזרח שינה מתוקה (ורוב האזרחים עשו זאת, כנראה) הרי יש לזקוף את הדבר על חוזה עציבו.

הממשלה

אוי לכלב!

„אוי לכלב שאינו יודע לנבוח!“ אמר המוכתר של כפר ראמה בגליל על נציגיו בכנסת, חברי הטיחה הרביית הכפופה ל"מפא"י. הוא התכוון למצב המזרז של נציגי מיעוט מרוכז (לדעת עצמו) התומכים במ"י שלה בלי לקבל כל תמורה (פרט לתמורה האישית של עצם ישיבתם בכנסת והיתרונות הנובעים מכך למשפחותיהם). השבוע נשמע בחלל משהו הדומה לנביחה. אמנם, היה דרוש כושר שמיעה מפותח מאד כדי להבחין בה, אך לא היה ספק שהכלב חלל לכשכש בזנב למראה אדוניו, השמיע קולות של אייהסכמה.

גרם לכך מצב אויביקטיבי: לרגל פרישת הסייעות הדתיות הקיצוניות כן הממשלה אין היא יכולה להתקיים אף משך יום אחד בכנסת בלי שתורמנה המש"ס הידיים ה"ערביות לטובתה. בעלי הידיים האלה הם סוף אל-דין אל-עובי, פארט חמאן, צאלח חסן חניפס, השייך הדרוזי הצעיר ג'יבר מועדי ומסעף קסיס. במצב זה קשה אפילו לחבר-כנסת ערבי להסביר לבוחריו מדוע אין הוא דורש את קיום ההבטחות המינימליות שהובטחו להם על ידי ראשי מפא"י בשעת הבחירות: מתן פנסיה זהו לכל הערבים הנמצאים בארץ באר-פן פחות או יותר חוקי, החזרת האדמות

הבלתי-מעובדות שנלקחו מן הערבים, נמסרו לקיבוצים יהודיים. את הדישה העיקרית של כל ערבי ביש-ראל — ביטול הממשל הצבאי — לא העזו הח"כים הנאמנים להשמיע גם הפעם. הם השאירו אותה למק"י, ששיכנעה מזמן את רוב הערבים שהיא יודעת גם לנבוח, גם לנשוך.

מפלגות

הקיסר והאפיפיור

בסוף ימי הביניים פרץ מאבק איתנים בין הקיסר הגרמני והאפיפיור הרומי. האפיפיור, נציגו האישי של המשולש האלוהי (האב, הבן והרוח הקדושה) עלי אדמות, דרש לעצמו את הזכות לשלוט גם במלכים. הקיסר סבר אחרת: לדעתו היה צורך להפריד לחלוטין בין קודש לחול, בין עסקי הגוף ועסקי ה"נשמה. תוצאות המאבק שייכות להיסטוריה, נתקבלו כחוק בלי-עבור כמעט בכל מדינות העולם: הפרדה מוחלטת בין המדינה וה"כנסייה".

כשקמה התנועה הציונית וניגשה להקים מדינה משלה, לא יכלה ליהנות מפרי המאבק של הזולת. היה עליה ללחום שוב בקרב בין שניים וארץ. אלא שבהעדר מלך ואפיפיור לבש הקרב צורה יותר פרוזאית, הפך מאבק בין מפלגות.

לא היה זה קרב מלאכותי. מצד אחד הת' גבש בארץ ציבור גדול והולך שראה בדת לכל היחור משהו ששמר על קיום העם בפניו רה, הפך מיותר עם הקמת המדינה. נגד מחנה זה התיצב הציבור הדתי, שניזון בעיקר מן הפורה, סבר שאין בכלל טעם במדינה יהודית אם אינה משמשת להאדרת הדת היהודית.

נצחון הכופרים וכסף דתי. המאבק התנהל כמעט בכל שטח ושטח. מפרידה תחום בין אדם מאמין, השומר על עשרות המצוות, ובין הכופר. תחום זה מובילה ממנוחת השבת, דרך חינוך הילדים אל מחנות הצבא. היתה תמיד קיימת סכנה חמורה שתפרוץ מלחמה גלויה בין שתי התפיסות. מלחמה שהיתה מסתיימת בלי ספק בנצחון הכופרים — וב' ניתוק זרם הכסף מן היהודים הדתיים בחוץ לארץ אל המדינה הכופרת.

אם לא פרצה המלחמה עד היום והושגה פשרה כל שהיא, הרי מגיעה התורה לתנועה בעלת שם מזר, המגלמת בעצמה את הפשרה: תנועת הפועל המזרחי. היא פרשה מתנועת האם (תנועת המזרחי) מתוך דעה שאין להביא את הדת אל הישוב אם הדתיים עצמם מס' תכריע בבית-המדרש. היא השתדלה לצאת אל הישוב.

תוך כדי כך הפעל המזרחי לנתנוע מרכזית במדינה, בעל 8 נציגים בכנסת ולי מעלה מ-40,000 חברים, המחזיקים ב"60 נקודות התישבות. שום ממשלה לא תיתכן בלי השתתפות חבריה (אלא אם כן יכניס ב"י. ג"י. לקואליציה את מפ"ם או הצ"כ). אם אמנם לא הצליח עדיין להפוך את המדינה לדתית, הרי הוא מתאהב בצדק שהצליח בכל זאת למנוע את מעשיהכפירה האיומים ביותר, כ' גוף קבלת חוקה בלתי דתית. הכניס את הגוהג הדתי לכל מוסדות הממשלה, כולל צבא ה' הגנה.

כובע מוד כובע. אולם הפועל המזרחי סובל ממחלה פנימית המאפילה על ההנאה מן ההישגים. מלחמת הסייעות המתרוצצות בקיב-תו גרועה מכל מלחמה דומה במדינה, להו' ציא את המאבק בתוך מפ"ם. המחלה באה יחד עם הגידול. במרוצת ה' ימים נכנסו לתנועה יסודות בורגניים ובורגנ' יי-זעירים, חנונים ויצרניים, ששיכששו את האופי הפועלי של הפועל המזרחי. הסיסמה "תורה ועבודה" התחלקה לשניים, כשסייעת' השמאל (למפנה) שמה את הדגש על ה' עבודה, ואילו סייעת'הימין, בעלת הרוב מעדי' פה את התורה. שתי הסייעות מאשימות זו את

שייך ג'יבר מועדי (עם התורגמן הערבי שי הכנסת) משהו הדומה לנביחה

עותן היא תגובה על השתחררותן מן התלות בבית. סיכמה אלוף-משנה גרשנובוץ ברמו ברור לחוגים העומדים מאחורי השמצת נערות צה"ל: „אני זוכרת נערות „טובות“, בנות העזי העתיקה בירושלים, שחרגו מגדרן ברגע שנפסקה השמירה עליהן (ועל נציגותן).“

היסטוריה

בנין על הסלעים

היום הדבר כמעט שלא ייאמן, אבל תל-אביב היתה לפני לא יותר מעשרים שנה עיר קטנה, נחמדה ותמימה מאד. וכאשר רצו להביע בציר או בתמונה נושא שיסמל אותה היו לרוב בוחרים בבנין מזר וירקרק, שנת' מך על עמודים גבוהים הבנויים על גבי סלע שעל חוף הים, בקצהו המערבי של רחוב אלנבי. מעין גשר הוביל מן הרחוב אל הבנין שהיה קרוי: „הקוינו“. בכל שבת בבוקר המתה הרחבה שלפני הבנין מרוב מטיילים, רבים מהם בפגימות-לילה.

למרות השם* לא היה זה קוינו אמיתי. לא שחקו בו כלפנים או בגלגל-מזלות; נהוג היה בו הטה של שבת אחר-הצהריים, כשתזמורת מיתרים זעירה, מנעימה את בלוי יים של האזרחים. היה זה יום שחור, ביחוד לילי תל-אביב שהתרגלו אליו ואהבו לצוד סרטנים בין עמודיו, כאשר ביום אחד החלו להרוס את הבית הירוק. היה זה חלק מן התכנית לשפור שפת הים, תכנית שכללה, בין היתר, גם הכת' דת בנין המרחצאות החמים והקרים, נקודות' גוף מפורסמות גם הן. במקום הבנויים הצנז' עים נמתחה טיילת ארוכה, נבנו בניני פאר, הים הודעה.

עכשיו חזר הקוינו תל-אביבי לחדשות: קבוצת בעלי הון הנישה בקשה למשרד ה' מסחר והתעשייה, שירשה לה להקים מחדש את בנין הקוינו בתוך ימה של תל-אביב. ידיעה זו תזכיר נשכחות לרבים, תשמח מע' טים, הסיבה: הפעם יהיה זה קוינו ראוי לשמו — משחקי גורל יהיו בו חוקיים, מטרותו תהיה, לשרת תיירים עמוסי דולרים, לסחוט מהם מסבע זר לקופת המדינה. הכני' סה אליו תהיה אסורה לבעל דרכון ישראלי. בעוד שכלכלנים רבים ראו בהפיכת יש' ראל למנוסה-קרקל מורחית רעיון חיובי, עי' קם שר החינוך והתרבות את חטמה, פסק שהדבר יגרום לשחיתות. הגיב עתונאי: „לפחות תהיה זו שחיתות גלויה, ללא שמץ של צביעות.“

* משחק קלפים איטלקי והכינוי המצוי לבית שעשועים בו משחקים במשחקי-מזל.

זו בכל הפשעים, והחטאים האפשריים, החל מרדיפה אחרי כסאות בממשלה וכלה בהברחה בשוק השחור. השבוע נפרש צעף אהבת-הרעים על ה' השמצות ההדדיות. נתכנסו בני כל הסייעות כדי לשוחח בסגנון פרלמנטרי*. המאורע: הועדה הארצית הי"א של הפועל המזרחי. ב' אולם הישיבות, ברחוב ריינס של תל-אביב, ובקפה בוטתן הסמוך נראו בצוהא מגבעות (המסמלות את הצד הימני) וכובעי-מצחיה (המסמלים את בני הקיבוצים).

אך חשובים יותר היו הביפות התימניות ושאר כיסויי-הראש המזרחיים, כי המקור ה' עיקרי לגיוס כוחות-מיליים לתנועת הפועל המזרחי אינו הנוער הישראלי, אלא מחנה ה' עולים החדשים שגדלו בהוי דתי בחו"ל, נד' המו לראות בארץ ציבור גויי.

צבא

מוזכרת מהעיר העתיקה

שרייה שפירא גבה-הקומה והמקריח הוא ותיק בעתונות העברית. לאחר שנים מספר של שירות כאחד מכתבי של עתון הצהריים המפא"י הדור וכעורך-משנה של שבועון צה"ל במחנה, עבר לגירוזום פוסט האנגלי, קיבל על עצמו, בין יתר תפקידיו, את משימת הכתב הצבאי של העתון קטן-התפוצה (ב' סביבות 12 אלף) אך רב ההשפעה**.

לפני שבוע החליט שפירא לראיין את האדם המוסמך ביותר להביע דעה מבוססת על מסע שמועות הדיבה הנערך על הנערות ה' משרות בצה"ל. האדם: אלוף-משנה שושנה גרשנובוץ, מפקחת חיל הנשים. הקצינה החייכנית ומתולתלת-השער לא הסתפקה בהסבר הסיבות שרות הנערות, הממלאות את מקומותיהם של חיילים המוע' ברם בשל כך, ליחידות קרביות, יצאה ל' התקפה על המשמיצים, גילתה (על סמך סט' טיסטיקת בתי-המשפט במדינה) כי נשים ב' מדים נהוגות ביתר מוסריות מאשר נשים ש' לא במדים.

בצה"ל עצמו ניכרת השפעתן הטובה של הנערות. הסבירה אלוף-משנה גרשנובוץ: נוכחותן של הנערות בחזר-האוכל או במשרד

* פרט למקרה אחד, כשהרב אברבך מ' טבעון, חבר טיעת למפנה, דרש להתמטר פחות לדת, יותר לבעיות הסוציאליות של הפועלים והעולים החדשים. דברים שגרמו לסערה רבתי שגלגלה היה צורך להפסיק את הישיבה.

** בעיקר: בקרב פקידי הממשלה הגבוהים, הסגל הדיפלומטי ובני העליה האנגלו-סכסית.

הסיבוב האחרון